

DZIAŁ XVII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których przeważającym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana według PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców w:
 - punktach sprzedaży detalicznej, tj. w sklepach (łącznie z aptekami ogólnodostępnymi), składach, składnicach, stacjach paliw, punktach sprzedaży drobnodetalicznej (straganach i ruchomych punktach sprzedaży, punktach aptecznych),
 - hurtowniach oraz u producentów;
- 2) sprzedaż towarów handlowych i produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej nie uwzględniono sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP), wydzielając sprzedaż w placówkach gastronomicznych. W odróżnieniu od grupowań występujących w klasyfikacji COICOP wyodrębnia się „towary nieżywnościowe”.

Podziału towarów na żywność i napoje bezalkoholowe; napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo. Grupa „towary nieżywnościowe” obejmuje towary, które w poprzednich latach klasyfikowane były jako towary konsumpcyjne nieżywnościowe i towary niekonsumpcyjne.

CHAPTER XVII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the principal activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of goods in quantities indicating purchases for the individual needs of consumers in:
 - retail sales outlets, i.e. in: shops (including generally available pharmacies), warehouses, repositories, petrol stations and small retail sales outlets (stalls and portable sales outlets, pharmaceutical outlets),
 - wholesale stores as well as at producers;
- 2) sales of trade commodities and catering production in catering establishments.

The marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer producers, sales at automobile markets) are not included in the value of retail sales.

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP), separating sales in catering establishments. As opposed to groupings in the COICOP classification "non-foodstuff goods" are presented separately.

The division of goods into food and non-alcoholic beverages; alcoholic beverages and non-foodstuffs was made by estimation. The group "non-foodstuffs" includes goods which in previous years were classified as consumer goods – non-foodstuffs and non-consumer goods.

3. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonery), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

4. Podziału sklepów według form organizacyjnych dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 m² do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechnie są to sklepy o powierzchni sal sprzedażowych od 120 m² do 399 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz dodatkowo często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb (np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.).

Do pozostałych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m², prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku oraz często nabywanych towarów nieżywnościowych.

Podziału sklepów/stacji paliw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu.

Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

5. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

3. Data regarding **wholesale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realised on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realised by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realise the delivery.

4. The division of stores by organisational form was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Department stores and trade stores are stores divided into separate departments, each selling a broad and universal assortment, particularly non-foodstuff goods, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 m² to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales area from 400 m² to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are stores with a sales area 2500 m² and more, selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores with a sales area between 120 and 399 m², primarily selling foodstuff goods for daily consumption and additionally often purchased non-foodstuff goods.

Specialised stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sport goods, etc.).

Other stores are stores in which the sales area covers no more than 119 m² which conduct sales activity within the scope of common food-stuffs and often purchased non-foodstuff goods.

The division of shops/ petrol station was made on the basis of the actual location of a shop.

Shops include generally available pharmacies.

5. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

6. Magazyny handlowe hurtu i rozdzielcze detalu są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów.

7. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzanego do 2007 r. na 5%, a od 2008 r. – 4% próbie tych jednostek w skali kraju (w przypadku sklepów i stacji paliw – od 2004 r.). Dane o sprzedaży hurtowej, działalności gastronomicznej i magazynach handlowych dotyczą wyłącznie jednostek o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

8. Targowiska są to wyodrębnione tereny lub budowle (plac, ulica, hala targowa) ze stałymi, względnie sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu codziennie lub w wyznaczone dni tygodnia.

Targowiska sezonowe są to place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

6. Trade warehouses wholesale and retail distribution are organisational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage area, equipped with the technical and organisational means as well as with service personnel, and in addition, registering amount and changes in stocks.

7. Data regarding trade and catering activity including information about shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons data have been generalised on the basis of the result of a sample survey conducted until 2007 on a 5%, since 2008 – 4% sample of these entities on the country scale (in the case of shops and petrol stations – since 2004). Data regarding wholesale, catering activity and trade warehouses concern exclusively entities employing more than 9 persons.

8. Marketplaces are specific areas or structures (square, street, market hall) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade daily or on specific days of the week.

Seasonal marketplaces are those squares and street where trade outlets conduct activity for a period up to 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (289). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**

RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	28395,8	37976,0	41345,4	44562,5	T O T A L in PLN millions
W tym udział przedsiębiorstw handlowych ^a :					Of which share of trade enterprises ^a :
w milionach złotych	10287,4	14220,1	17532,2	20579,3	in PLN millions
w %	36,2	37,4	42,4	46,2	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	12505	16477	17823	19140	PER CAPITA in PLN

a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (290). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP ^a (ceny bieżące)**RETAIL SALES BY GROUPS ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN PLN MILLIONS					
O G Ó Ł E M	16574,5	25798,2	28165,9	31349,0	T O T A L
	W %		IN %		
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Zywność i napoje bezalkoholowe	18,8	10,4	13,3	10,7	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	3,4	2,5	2,1	1,9	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe	77,9	87,0	84,6	87,4	Non-foodstuffs

a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (291). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH ^a (ceny bieżące)**WHOLESALE IN TRADE ENTERPRISES ^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN PLN MILLIONS					
O G Ó Ł E M	35009,3	41375,7	53988,7	62974,1	T O T A L
	W %		IN %		
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Zywność i napoje bezalkoholowe	14,3	9,0	7,7	7,4	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	2,2	1,0	0,4	0,3	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	83,5	90,0	91,9	92,3	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (292). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW ^a**

Stan w dniu 31 grudnia

SHOPS BY ORGANISATIONAL FORM AND PETROL STATIONS ^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Sklepy	21642	21395	21558	18590	Shops
Domy towarowe	1	2	2	3	Department stores
Domy handlowe	18	9	8	9	Trade stores
Supermarkety	286	422	447	463	Supermarkets
Hipermarkety	42	36	37	37	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	347	265	271	282	Grocery stores
Sklepy wyspecjalizowane	1903	2325	2635	2769	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	19045	18336	18158	15027	Other shops ^b
Stacje paliw	426	360	393	413	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 332; według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

a See general notes, item 4 on page 332; according to location of shop/petrol station. b Data concern shops of economic entities employing up to 9 persons; including generally available pharmacies.

TABLE 5 (293). **GASTRONOMIA**^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Placówki gastronomiczne (stan w dniu 31 XII)	702	1247	1430	1309	Catering establishments (as of 31 XII) of which restaurants
w tym restauracje	234	317	365	317	
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	538533	1084242	1440888	1473741	Sales from catering activity (current prices) in PLN thousands of which: from catering production
w tym: z produkcji gastronomicznej	429896	903726	1229737	1282593	
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	73394	126421	145392	135553	

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABLE 6 (294). **MAGAZYNY HANDLOWE**^a

Stan w dniu 31 grudnia

TRADE WAREHOUSES^a

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2009	2012	2015	2018	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					Secured warehouses: number
liczba	1267	1284	1291	1999	
powierzchnia składowa w tys. m ²	804,8	1087,5	1143,9	1412,4	storage area in thousand m ²
Magazyny zadaszone:					Roofed warehouses: number
liczba	180	236	294	243	
powierzchnia składowa w tys. m ²	72,9	165,2	167,2	142,0	storage area in thousand m ²
Place składowe:					Storage sites: number
liczba	264	242	301	413	
powierzchnia składowa w tys. m ²	403,0	621,5	1106,4	1199,2	storage area in thousand m ²
Silozy i zbiorniki:					Silos and reservoirs: number
liczba	390	304	659	1569	
pojemność w dam ³	121,5	424,8	516,5	699,1	capacity in dam ³

^a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących działalność hurtową, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

^a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities conducting wholesale activity and employing more than 9 persons.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABLE 7 (295). **TARGOWISKA**

Stan w dniu 31 grudnia

MARKETPLACES

As of 31st December

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2015	2017	2018	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces: number
liczba	92	84	82	82	
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	87	83	81	81	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia w tys. m ²	358,9	360,0	363,7	363,9	area in thousand m ²
w tym sprzedażowa	193,2	184,1	187,1	187,0	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	3223	3615	3616	3568	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie	2071	1700	1680	1702	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	281	352	365	368	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	9649,7	8391,3	6878,7	6888,4	Annual receipts from marketplace fees in PLN thousands

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open seasonally.